

Vroedmeesterpad in Limburg

Per populatie bekeken

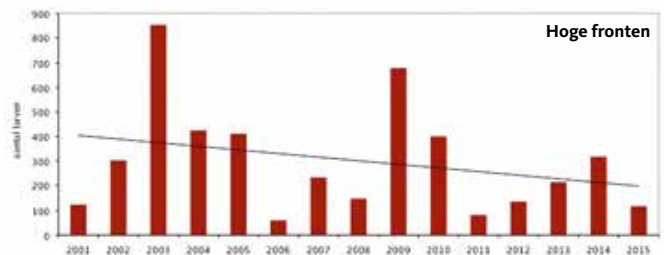
De vroedmeesterpad wordt sinds 2001 integraal geteld in al zijn natuurlijke leefgebieden. Het gaat om de volgende elf leefgebieden: Hoge Fronten, Geuldalhelling Noord, Valkenburg, Ubachsberg, Geuldalhelling Zuid, Bemelen, Cadier en Keer, Gerendal, Eckelrade, Mheer, Kruisbosch en Holset.

De methode is het scheppen naar larven met een groot schepnet waarbij per locatie de exacte aantal larven worden geteld. Per locatie wordt een representatieve steekproef van de aanwezige wateren genomen. Bij grotere wateren wordt vaker geschept dan bij kleine wateren. De gegevens van de tellingen worden jaarlijks opgenomen in het NEM Meetnet Amfibieën en gebruikt voor de landelijke indexberekeningen door het CBS. De soort laat voor de periode 2001-2014 een matige toename zien. Maar gaat het goed in alle leefgebieden? In dit artikel gaan we kort in per leefgebied met de focus op de afgelopen twee jaren. Let op: de schaal van de grafieken verschilt.

Hoge Fronten

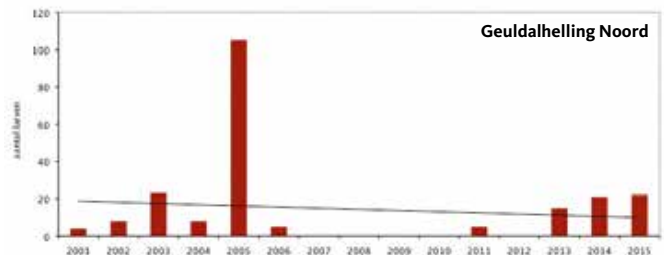
Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in de Hoge Fronten voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in het leefgebied de Hoge Fronten 317 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 niet meer dan 118 stuks. Het grote verschil is te verklaren omdat in 2014 zes poeltjes water bevatten waar voortplanting van de soort in kon worden aangetoond. In 2015 stonden tijdens de bemonstering de meeste poeltjes droog. Slechts twee locaties waren waterhoudend waar dan ook de larven zijn gevangen. Een van deze wateren ligt bij de Lage Fronten, waar sinds 2012 larven van de vroedmeesterpad worden gevonden. De poel is wel zwaar overgroeid met struiken. Het zou goed zijn deze poel vrij van houtige vegetatie te maken en, indien mogelijk, een extra voortplantingswater in de buurt aan te leggen. Het is niet duidelijk of er uitwisseling plaatsvindt

tussen de Lage Fronten en de Hoge Fronten omdat de gebieden gescheiden zijn door een drukke weg.

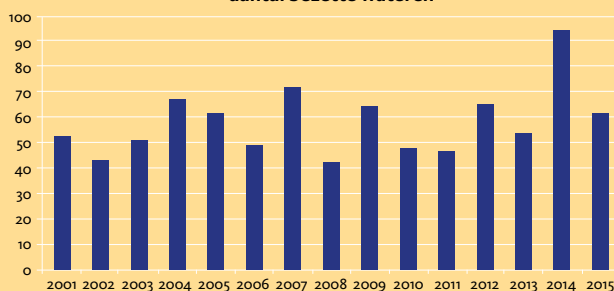

Geuldalhelling Noord

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Geuldalhelling Noord voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied maar 21 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 22 stuks. Dit was ooit een groot leefgebied, maar voortplanting van de vroedmeesterpad vindt tegenwoordig maar in een marginaal deel – in slechts twee wateren – plaats (Kloosterbosch). Er is wel een nieuwe poel in deze buurt aangelegd. Hopelijk gaat de vroedmeesterpad hier gebruik van maken. Een ander water kan geschikt worden

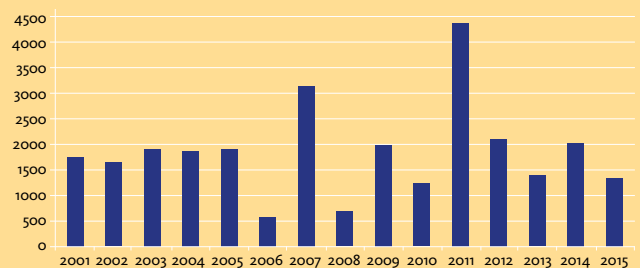

aantal bezette wateren

Figuur 1. Totaal aantal bezette wateren van de elf leefgebieden.

totaal aantal gevonden larven

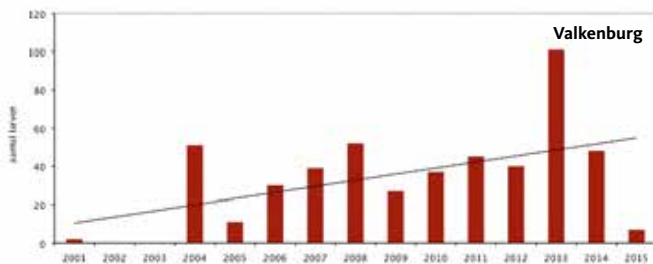

Figuur 2. Totaal aantal gevangen larven in de elf leefgebieden.

gemaakt na het verwijderen van goudvissen. In de gebieden rondom Waterval/Wijngaardsberg en Ravensbosch lijkt de soort te zijn uitgestorven. Hier zijn al jarenlang geen larven meer gevangen. Bemonsteren van poelen lijkt hier de komende jaren niet zinvol.

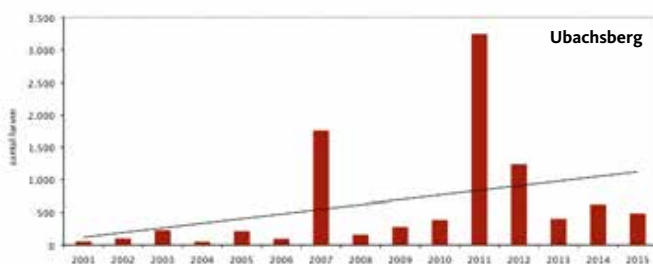
Valkenburg

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Valkenburg voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied maar 48 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 7 stuks. Dit leefgebied bevat twee deelpopulaties (Emmaberg en Schaelsberg). De soort komt voornamelijk voor op de Emmaberg. Op de twee locaties waar larven worden gevonden is sprake van achterstallig onderhoud. Deze dienen spoedig opnieuw onderhouden te worden om de soort hier niet te verliezen. In deelgebied Schaelsberg is de soort, na jarenlange afwezigheid, in 2014 opnieuw aangetroffen (oorsprong onbekend/uitgezet?). Het landhabitat in dit deel is prima. We zijn benieuwd hoe de soort zich hier gaat ontwikkelen.

Ubachsberg

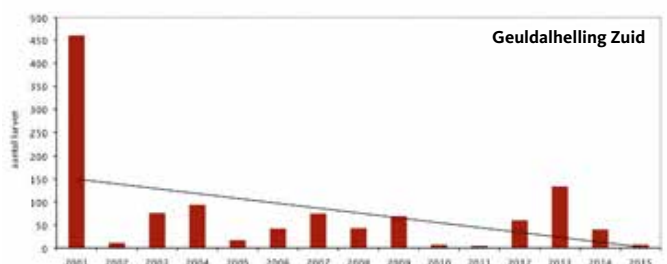
Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Ubachsberg voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied maar 623 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 489 stuks, waarvan 90 larven in een nieuw aangelegde pool. Dit leefgebied bestaat uit twee delen, een noordelijk deel (Kunderberg) waar de vroedmeesterpad het niet heel goed doet, en het zuidelijk deel (Putberg/Keверberg) waar de soort floreert. Het zou mooi om de komende jaren beide deelpopulaties beter met elkaar te verbinden. Dit kan gedaan worden door tussen de deelgebieden poelen aan te leggen.

Landhabitat van de vroedmeesterpad op de Kunderberg. (Foto: Annemarie van Diepenbeek)

Geuldahelling Zuid

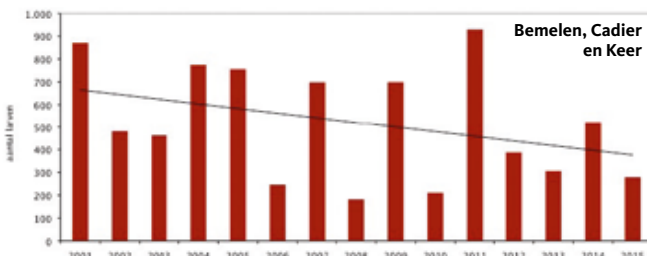
Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Geuldahelling Zuid voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied maar 40 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 nog minder, maar 7 stuks. Dit leefgebied bestaat nu uit twee gescheiden deelgebieden; de voormalige groeves Curfsgroeve en Meertensgroeve, die in het verleden middels een reeks van poelen met elkaar waren verbonden. In het hele tussenliggende gebied lijkt de soort in de periode 1990-2000 te zijn uitgestorven. De Meertensgroeve bevat een populatie vroedmeesterpadden die de laatste 20 jaar sterk in aantal is afgenomen. Dit is vooral een gevolg van de toenemende bosopslag in de groeve. De begrazing met uitsluitend paarden bleek in deze groeve niet tot de gewenste resultaten te leiden. Vanaf juni 2015 worden geiten ingezet om de bosopslag terug te dringen. In de Curfsgroeve stonden in juli 2015 veel wateren droog. In september 2015 zijn hier speciaal voor de vroedmeesterpad, meerdere permanent waterhoudende wateren aangelegd. De achteruitgang dient gekeerd te worden door de omstandigheden in de groeves verder te verbeteren

(Curfsgroeve meer aandacht voor voortplantingswateren en in de Meertensgroeve door het verbetering van landhabitat). Herstel van voormalige voortplantingswateren in het gebied tussen beide groeves (ondermeer in het Limburger Bos en de Lange Akkers). In dit overzicht is de situatie in Groeve Blom niet meegenomen omdat hier niet naar larven geschept wordt. Bekend is dat de populatie vroedmeesterpadden hier de laatste jaren in omvang toeneemt (toename van roepende dieren).

Bemelen, Cadier en Keer

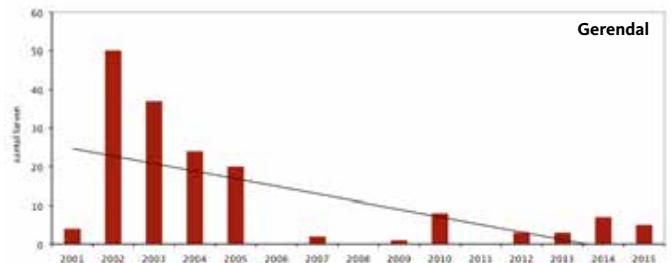
Onderstaande figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Bemelen, Cadier en Keer voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn in dit leefgebied maar 522 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 279 stuks. Dat laatste is wijten aan het droge seizoen. Dit leefgebied bestaat uit twee deelgebieden, de omgeving Bemelen en 't Rooth. In zijn algemeenheid gaat het wel goed met de soort. Tussen Bemelen en 't Rooth ligt een nieuwe poel waar nu voor het eerst larven van de vroedmeesterpad zijn gevonden. Dit fungeert mogelijk als stapsteen tussen beide leefgebieden. Een groot voortplantingswater in de groeve 't Rooth is als gevolg van de hernieuwde ontgrondingswerkzaamheden droogt vaak te vroeg op. De aanleg van een nieuw voortplantingswater wordt hier geadviseerd. Ten oosten van de Julianagroeve is de soort inmiddels ook waargenomen. Dit leefgebied sluit bijna aan op leefgebied Eckelrade

Vroedmeesterpadlarven. (Foto: Edo Goverse)

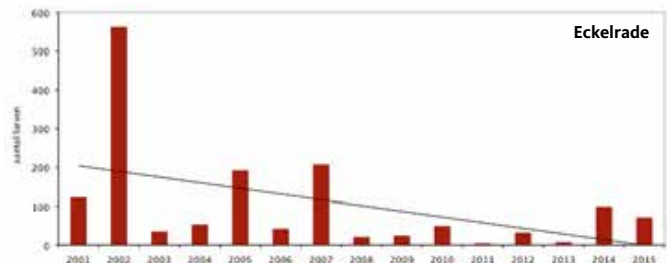
Gerendal

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Gerendal voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied maar 7 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 5 stuks. Sinds jaar en dag vindt hier voortplanting plaats in maar één water. Roepende dieren worden ook alleen nabij dit water gehoord. Gelukkig zijn recent drie poelen opgeschoond maar deze zijn nog niet door de soort in gebruik genomen. Maatwerk rondom de voortplantingspoel is en blijft noodzakelijk om de soort voor dit leefgebied te behouden. Daarnaast is de ontwikkeling van extra schuilplaatsen in de directe omgeving van het enige voortplantingswater aan te bevelen.

Eckelrade

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Eckelrade voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn in dit leefgebied 99 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 71 stuks. De totale populatie in dit leefgebied vertoont vanaf 2007 een afname. Dit kan te maken hebben met het vroegtijdig droogvallen van regenwaterbuffers. De kans is groot dat de voortplanting in natte jaren succesvoller zal zijn. In de Honsberggrub is een nieuw regenwaterbuffer aangelegd dat kansen biedt. Naast het feit dat er een groot aantal wateren voor de geelbuikvuurpad is aangelegd waarvan ook de vroedmeesterpad kan profiteren, zijn er recent ook grotere poelen hersteld of nieuw aangelegd, die permanent water houden. Het blijft erg belangrijk om de poelen waar larven gevonden worden intensief te blijven beheren.

Mheer

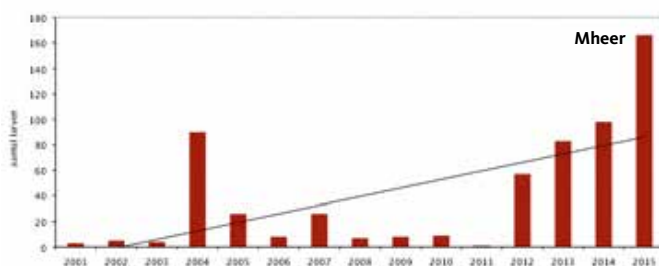
Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Mheer voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied 98 vroedmeesterpadlarven gevangen.

Vroedmeesterpad. (Foto: Jelger Herder)

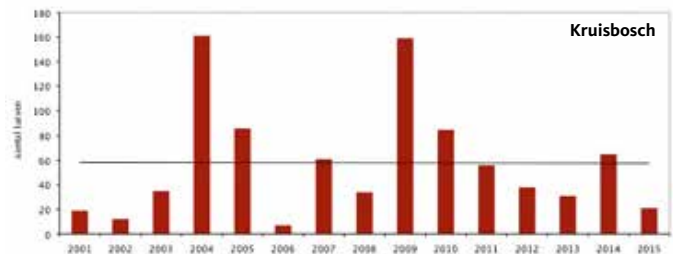
In 2015 maar liefst 166 stuks! Desondanks gaat het met de populatie vroedmeesterpadden niet zo goed. De voornaamste locaties waar de soort zich voortplant liggen in België, net over de Nederlandse grens. Aan de Nederlandse zijde is vroedmeesterpad maar in twee wateren gevonden. In 2015 zijn er in het noordelijk deel van dit leefgebied zelfs helemaal geen larven van de soort gevonden. Aan Nederlandse zijde is wel een nieuwe betonpoel aangelegd. Deze moet in de nabije toekomst ook gemonitord worden.

Ook op locaties waar nu al enkele jaren geen larven gevonden worden zijn wateren opgeknapt en extra aangelegd. Hopelijk voorkomen de maatregelen dat dit leefgebied uiteenvalt in meerdere gescheiden leefgebiedjes. Het is afwachten of de soort op de gevoerde maatregelen zal reageren. De soort is ook aanwezig in één of meerdere dorpsvijvers.

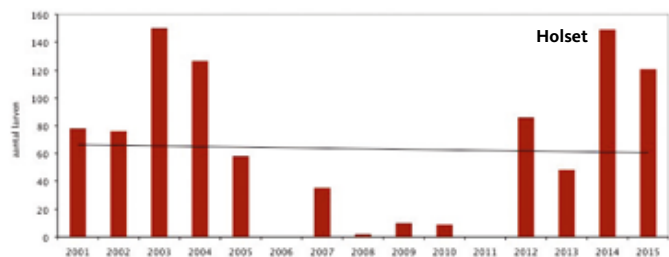
Kruisbosch

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Kruisbosch voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied 65 vroedmeesterpadlarven gevangen. In 2015 maar 21 stuks. Dit leefgebied bestaat inmiddels uit drie van elkaar gescheiden deelpopulaties. In deze deelgebieden worden lage aantallen larven gevonden. Met name de situatie in het zuidelijk deel verdient aandacht omdat hier momenteel geen geschikte voortplantingswateren meer aanwezig zijn. De wateren aan de oostzijde van het Schweibergerbosch zijn vrijwel allemaal uitgerasterd. Het (deels) verwijderen van de rasters kan wellicht een simpele maatregel zijn waardoor de oeverzone wat minder verruigd en met bosopslag begroeid raakt. Enkele wateren zijn inmiddels opgeknapt in dit deelgebied.

Holset

Onderstaand figuur geeft de larvenvangsten in leefgebied Holset voor de periode 2001 tot en met 2015 weer. In 2014 zijn er in dit leefgebied 149 vroedmeesterpadlarven gevangen, in 2015 121 stuks. In dit leefgebied heeft de vroedmeesterpad het een aantal jaren bijzonder lastig gehad, maar het tij lijkt zich hier ten goede te keren. Net als in 2014 zijn er in 2015 weer hoge aantallen larven gevonden. De bestaande voortplantingswateren zijn erg goed opgeschoond. Een ongeschikt geraakt water is grondig opgeknapt en er is een nieuwe poel aangelegd. Het is bemoedigend om te zien dat omwonenden zeer nauw betrokken zijn bij het behoud van 'hun' soort!

Edo Goverse, Ben Crombaghs & Jöran Janse

De tekst en grafieken zijn eerder opgenomen in de Platform Geelbuikvuurpad en Vroedmeesterpad Nieuwsbrief – september 2015.